

ANWB fietsroute 12 Opsterlânpaad

58 km

Upsaterland – nu Opsterland, een gebied van hogere zandgronden – werd aan de zuidzijde begrensd door uitgestrekte hoogvenen. Met exploitatie van het veen werd een begin gemaakt toen in 1645 de Opsterlandse Compagnie werd opgericht. Startplaats en veenkolonie Gorredijk dateert van 1633. In het centrum van het dorp is een aantal huizen uit de 17e en de 18e eeuw bewaard gebleven.

ST/RT

1 De huizen van het **streekdorp Lippenhuizen** en de boerderijen daarbuiten staan in een lang lint langs de weg. De gronden lagen vanouds voor en achter de boerenbehuizing. Deze verkaveling met haar parallelle, vrij smalle maar lange percelen is in het landschap nog duidelijk herkenbaar.

3 **Beetsterzwaag**, hoofdplaats van de gemeente Opsterland, is het dorp van de 'adel'. Deze liet hier in de 19e eeuw een aantal voorname, statige huizen bouwen en in de omgeving uitgestrekte bossen aanleggen. Iets terzijde van Hotel 'Het Witte Huis' in het nabijgelegen dorp **Oltterterp** staat de romaans-gotische **St. Hippolytuskerk**.

5 Op het punt waar de grenzen van de drie noordelijke provincies elkaar raken, ligt de in 1932 opgerichte eerste **Nederlandse Volkshogeschool Allards-oog**. De naam is ontleend aan een in 1785 op dit punt gebouwde herberg/boerderij. De oude gevelsteen is bewaard gebleven; het 'oog' is ingemetseld in de gevel van het huis.

6 Op de **Duurswouder heide** vallen de zogenaamde pingorûnes op, min of meer ronde, door een keileemwal omgeven plassen, die ontstaan zijn in de laatste ijstijd.

7 **Wijnjewoude** ontstond in 1974 door samenvoeging van Wijnjeterp en Duurswoude. Naast het 13e-eeuwse, romaanse kerkje van Duurswoude ligt een karakteristiek **'ikelhiem'**.

8 Over de **Opsterlandse Compagnonsvaart** zijn miljoenen turven naar het westen vervoerd. Nu heeft de vaart behalve betekenis voor de waterafvoer alleen nog een recreatieve functie. Zij maakt deel uit van de 'Turfroute' door de vele turfvaarten van Zuidoost-Friesland, Drenthe en Overijssel (nadere informatie bij de VVV-kantoren).

2 De **Lippenhuister Heide** – één van de weinige overgebleven heidegebieden – is nu natuurgebied. Het terrein heeft veel te lijden gehad van verdroging en vergrassing door 'zure regen'. Met een gericht beheer wordt de overheersing van struiken dopheide door het pijpenstrootje tegengegaan.

4 In de 17e en 18e eeuw ontstond langs de Frieschalpenvaart de veenkolonie **Bakkeveen**. De keuze van de plaats werd bepaald door de ligging van een zandrug. Alleen via deze zandrug kon Drenthe vanuit Friesland dwars door het hoogveen worden bereikt. Ook de prehistorische mens maakte 7000 jaar v. Chr. al gebruik van deze route.

Klokkenstoel bij Hemrik (foto Kalkhoven Fotografie)

P Gorredijk centrum.

☐ Gorredijk. Lippenhuizen. Bakkeveen. Wijnjewoude.

'Ikelhiem'

Uit deze eikenbeplantingen haalde de boer in vroeger dagen zijn hout voor onderhoud en herbouw van huis en schuur.

